

Staatsbosbeheer Fryslân bewandelt alle wegen voor subsidie

Staatsbosbeheer in de provincie Fryslân wringt zich in allerlei bochten om in aanmerking te komen voor subsidie natuur- en landschapsbeheer (SNL) over 2021-2025. Van de aangevraagde jaarlijkse 1,2 miljoen euro werd 1,1 miljoen afgewezen. Een rechtszaak tegen de provincie leverde daarentegen weer ruim 180.000 euro per jaar op.

Staf publiceerde in juni 2024 een artikel over terrein-beherende organisaties (TBO's) als Staatsbosbeheer, It Fryske Gea en Natuurmonumenten in de provincie Fryslân die veel meer subsidie aanvragen voor natuur en landschapsbeheer, dan ze gehonoreerd krijgen door de provincie. Op de vraag waarom er zo veel subsidie is afgewezen, verwezen Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten destijds eendrachtig naar provincie Fryslân: "De provincie gaat over de SNL, niet de TBO's", meldde Staatsbosbeheer. It Fryske Gea zweeg tot nu toe in alle talen.

De subsidieaanvraag die eruit sprong, was die van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer vraagt op 1 december 2020 om uitbreiding van de subsidie natuur- en landschapsbeheer over 2021-2025 voor 6,1 miljoen euro. Dit is ruim 1,2 miljoen euro per jaar. Provincie Fryslân besluit jaarlijks 103.350 euro toe te kennen, dus circa tien procent van het gevraagde bedrag. Het totale bedrag, dat jaarlijks in de kas van Staatsbosbeheer in Fryslân vloeit, komt hiermee uit op ruim 8,5 miljoen euro.

RECHT HEBBEN OP

Na plaatsing van het artikel in juni vorig jaar heeft Agrifacts aanvullende gegevens opgevraagd. Hieronder een uitwerking van de aanvraag van 6,1 miljoen van Staatsbosbeheer, op basis van aanvullende vragen aan Staatsbosbeheer en stukken die zijn opgevraagd (Woo, Wet open overheid) bij de provincie. De provincie Fryslân noemt een aantal redenen voor afwijzing.

Staatsbosbeheer vraagt een toezichtbijdrage aan voor 27.351 hectare per jaar. Uit de opgevraagde aanvullende gegevens van Staatsbosbeheer gaat het om 490.940 euro. Vreemd genoeg vermeldt een tabel met uitgewerkte bedragen in hetzelfde stuk een toezichtbijdrage van 591.770 euro. Marcel van Dun, woordvoerder van Staatsbosbeheer: "Dit komt doordat de toezichtbijdrage is berekend, exclusief N01.01 (natuurtype, red.) Zee en wad. De provincie heeft de openstellingsbijdrage (voorzieningenbijdrage en toezichtbijdrage) voor N01.01 niet opengesteld. Het hogere bedrag komt voort uit de hectareberekening, inclusief N01.01 Zee en Wad. Het lagere bedrag is de bereke-

ning exclusief N01.01 Zee en Wad."

Staatsbosbeheer vraagt daarnaast voor 493 hectare vaartoetslag aan. Dit is goed voor ruim 264.000 euro per jaar. Net als bij de toezichtbijdrage is ook voor dit onderdeel geen subsidie beschikbaar, zo meldt provincie Fryslân. "Dat was bekend, maar we meenden deze toch aan te vragen, omdat we hierover met de provincie in gesprek wilden", reageert Van Dun. "Het was bedoeld om te duiden waar we gezien de SNL-systematiek recht op hebben en ook nodig hebben, maar wat we niet kregen."

RECHTSAAK TEGEN PROVINCIE

Ook bij de subsidie voor natuurbeheertype Zee en wad (N01.01) was Staatsbosbeheer het niet eens met de afwijzing door de provincie. Staatsbosbeheer besloot ditmaal een rechtszaak aan te spannen.

Inzet was een aanvraag van 4.377 hectare voorzieningenbijdrage, voor ruim 173.000 euro per jaar. Dit is een bijdrage voor het recreatief toegankelijk maken en houden van een natuurerrein. Het gaat om onderhoud van wandel- en fietspaden, bebording, banken, handwijzers, wandel- of fietsbruggen en parkeer- ►

terreinen. Natuurtype Zee en wad heeft betrekking op niet begroeide, droogvallende zand- en slikplaten, die door de zee dagelijks meerdere malen worden overstroomd. Volgens de provincie is het daardoor niet mogelijk om paden te onderhouden. En is er dus geen sprake van kosten voor het recreatief toegankelijk maken en houden.

De rechtszaak tussen Staatsbosbeheer en provincie Fryslân leidde tot een uitspraak op 6 juli 2022. Volgens de rechter maakt Staatsbosbeheer wel degelijk kosten. De activiteiten, zoals bebording, excursies, publieksvoorlichting en -begeleiding, dragen bij aan het veilig toegankelijk zijn van gebieden onder dit type. Door de uitspraak kreeg Staatsbosbeheer een openstellingsbijdrage van ruim een miljoen euro over 2020-2025, ruim 180.000 euro per jaar.

Het gaat hierbij om 4.715 hectare. Vreemd genoeg vermeldt de aanvraag

van december 2020 4.377 hectare. Bij de uitspraak is het 338 hectare meer. Van Dun van Staatsbosbeheer: "Dit is waarschijnlijk een verschil in begrenzing in de versie van het Natuurbeheerplan. De hectareverdeling voor de Engelsmanplaat (zandplaat in de Waddenzee, tussen Ameland en Schiermonnikoog, red.) is de afgelopen jaren wat gewijzigd. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden tussen het deel N01.01 Zee en Wad en het deel N01.02 Duin- en kwelderlandschap."

GEEN EIGENAAR

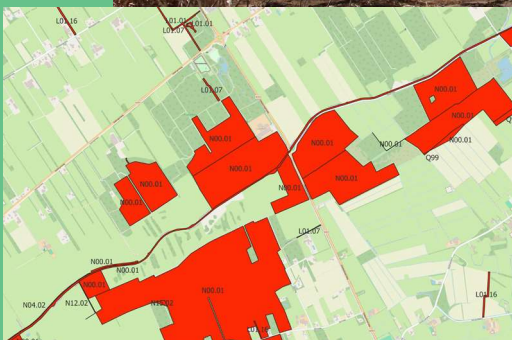
Ook bij de onderdelen natuurbeheer, landschapsbeheer en monitorings-toeslag werd subsidie afgewezen door de provincie. Het gaat om een aanvraag voor terrein, waarvoor Staatsbosbeheer al een subsidie ontvangt met betrekking tot natuurbeheer. Ook wilde Staatsbosbeheer graag geld hebben voor oppervlakte, waarvan de organisatie geen eigenaar is, of

via erfpacht zeggenschap over heeft. Verder werd ten onrechte subsidie aangevraagd voor nieuw beheer van terreinen buiten het Natuur Netwerk Nederland (NNN).

NIEUWE NATUUR EN EIGENDOM

De redactie van Staf kreeg middels een Woo-verzoek GIS-bestanden van de provincie Fryslân verstrekt. Dit zijn geografische bestanden met duizenden percelen of gebieden, waarvoor door Staatsbosbeheer subsidie is aangevraagd voor beheer van landschapstypen en natuurtypen.

De redactie pikte er enkele voorbeelden uit. Zo komt langs waterloop de Linde het natuurtype N00.01 voor (zie foto 1 met kaart). Dit is gebied dat nog moet worden omgevormd naar natuur. Niet zelden gaat het om grond die - alvast - is ingetekend, maar wel in bezit is van boeren, die er nog volop hun bedrijf uitoefenen. Provincie Fryslân doet al jaren verwoede pogingen om de grond in bezit te krijgen en

Het gebied langs waterloop de Linde moet nog worden omgevormd naar natuur. De provincie doet al jaren verwoede pogingen om de grond in bezit te krijgen.

om te vormen naar natuur. Vaak valt de grond binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN), tientallen jaren geleden al ingetekend als ecologische verbindingzone.

De redactie ging op onderzoek uit in Boijl bij Noordwolde. Op de hoek van de Alteveersweg en Schoollaan ligt een perceel bos van enkele hectares groot. In de omgeving staat, bij een ander smal langgerekt natuurgebiedje met wandelpad, een bord van openstelling door Staatsbosbeheer. Bij het bos is echter geen bord van Staatsbosbeheer te zien; wel voert een wandelpad het bos in (zie foto 2 met kaart). Op de GIS-kaart blijkt dat het bos door Staatsbosbeheer is aangevraagd voor het natuurtype N16.03, droog bos met productie. Ook de Schoollaan is aangevraagd voor L01.02, het landschapstype Houtwal of Houtsingel. Beide gebieden zijn volgens het GIS-bestand door provincie Fryslân afgewezen voor subsidie aan Staatsbosbeheer.

Staf vroeg de eigendomsinformatie van het bosperceel op bij het Kadaster. Het bos blijkt in bezit te zijn van een particulier in Noordwolde (eigenaar bij de redactie bekend). Het staat op de eigendomsinformatie te boek als terrein (grasland). Volgens de site Topotijdreis is het echter al tientallen jaren bos, ook voordat het is ingeschreven.

Agrifacts deed navraag bij provincie Fryslân waarom de aanvraag is afgewezen. Volgens medewerker Pieter-Wytze Venema zijn er verschillende redenen om subsidie af te wijzen: het terrein is niet, of niet alleen in eigendom of in erfpacht van de aanvrager, of er is geen budget voor opengesteld. Ook kan de subsidie dubbelen met een andere subsidie. Volgens hem is het lastig na te gaan hoe het zit met het bos. Venema komt de oppervlakte - naar eigen zeggen - niet tegen in de naar Staf gestuurde bestanden. Het bestand van Staf vermeldt dat het wel

is afgewezen. Reden: onduidelijk.

De Schoollaan is afgewezen. "Reden is dat in het openstellingsbesluit geen plafond/budget beschikbaar is voor oppervlakte buiten het Natuur Netwerk Nederland en waar niet eerder subsidie voor is beschikt", stelt Venema. "Voor terreinen buiten NNN is beperkt budget beschikbaar. Besloten is om alleen dat wat al onder beheer zat te blijven subsidiëren. Uitzondering is het beheertype Vochtig weidevogelgrasland." ■

Conclusie

Conclusie is dat Staatsbosbeheer op allerlei manieren probeert subsidie binnen te hengelen. Dit leidde tot een flinke afwijzing door de provincie, schuiven met natuurtypen, maar ook tot een rechtszaak.

In Boijl bij Noordwolde ligt een perceel bos waarvoor subsidie is aangevraagd door Staatsbosbeheer. Het bos is van een particulier.

